17/05/2019

“Ο Γέροντας Ιωσήφ ο Ησυχαστής,σκληρός και ανυποχώρητος στον πνευματικό αγώνα”

/ Αγιορείτικα

Χρυσόστομος Παπαδάκης, Αρχιμανδρίτης του Οικουμενικού Θρόνου

Το να ομιλήσει κανείς για τον Γέροντα Ιωσήφ τον Ησυχαστή δεν είναι θέμα απλό. Το ζω ως έναγχο τόλμημα. Για το σπάνιο αυτό ησυχαστικό μετέωρο με ο,τι αυτό σημαίνει σε πνευματικό εύρος, ευτυχώς υπάρχουν τρεις πηγές. Οι επιστολές του, και τα δύο βιβλία των υποτακτικών του Εφραίμ της Αριζόνας και Ιωσήφ του Βατοπαιδινού. Μέσα σ᾽ αυτά, ο μελετητής μπορεί να αντιληφθεί κάποια πράγματα και πάντως ανάλογα με τις προϋποθέσεις που διαθέτει ο ίδιος. Ομιλώ, λοιπόν, από υπακοή στον Επίσκοπό μου, αλλά δηλώνω από την αρχή άμοιρος και άγευστος ιερών ησυχαστικών βιωμάτων, αφού η ζωή μου καταδαπανήθηκε στον κόσμο, ενώ οι άλλοι σεβάσμιοι ομιλητές διαθέτουν πολυχρόνια κοινοβιακή εμπειρία**.**

Έχω όμως σύνδεσμο με τον τιμώμενο ασκητή, διότι αποτελώ και εγώ ένα κλαδάκι,

έστω άρρωστο, του δένδρου των πνευματικών απογόνων του, αφού Γέροντάς μου υπήρξε ο Ιωσήφ ο επιλεγόμενος Βατοπαιδινός και Μεγαλόσχημος εκάρην στην Καλύβη του Ευαγγελισμού της Νέας Σκήτης όπου και ο τάφος του Ησυχαστού, από τον νυν Καθηγούμενο της Ι. Μ. Μ. Βατοπαιδίου Γέροντα Εφραίμ. Για όλη δε αυτή τη γνωριμία και εξέλιξη, η Θεία Πρόνοια είχε βάλλει στον δρόμο μου τον άγιο Λεμεσού, συμφοιτητή τότε, συνδιάκονο και συγκάτοικο, το 1977.

Ζητώ, λοιπόν, την επιείκειά σας.

Σε μία από τις καθόδους του στην Κρήτη για ενίσχυσή μου στο ποιμαντικό μου έργο, ο αοίδιμος Γέροντάς μου Ιωσήφ, καθώς είμαστε μόνοι, μου μιλούσε για τον Παππού (έτσι τον αποκαλούμε εμείς), με εκείνο τον θαυμασμό και το δέος που τον κατελάμβανε όταν μιλούσε για ᾽κείνον. Τον ρώτησα με πόνο, έχοντας επίγνωση της πνευματικής καταστάσεώς μου:

– Γέροντα, βλέπετε ότι εδώ που διακονώ είναι τόπος πνευματικά απαράκλητος. Με αυτά που κάνω είμαι σε μία διαρκή εξωστρέφεια και ως εκ τούτου σε συχνή ασυνέπεια σε ο,τι αφορά τα μοναχικά μου καθήκοντα. Πως μπορώ να νοιώθω ότι ανήκω στο δένδρο αυτού του πνευματικού γίγαντα; Θα πρεσβεύσει και για μένα;

Τα είπα αυτά, διότι με βάση τα όσα είχα ακούσει και διαβάσει ως τότε και παρατηρώντας την πνευματική ακρίβεια που επεδίωκαν οι υποτακτικοί του που είχαν κάμει συνοδείες, τον είχα τοποθετήσει μέσα μου σε ύψος δυσθεώρητο και απρόσιτο, κάτι που μου προξενούσε πνευματικό ίλιγγο, φόβο και ενίοτε πανικό.

Τότε, λοιπόν, ο Γέροντας συννεφιασμένος έως θυμώδης, με εκείνη τη χαρακτηριστική φωνή του όταν εκφραζόταν με απαρέσκεια για κάτι, μου είπε·

– Ήμαρτον Θεέ μου! Τι είναι αυτά που λες γιέ μου; Τι λογισμός και κουβέντες είναι αυτά;
Αμέσως μετά πήρε το πρόσωπό του ένα ξεχωριστό γλυκασμό που φανέρωνε πολλά μαζί ιερά συναισθήματα. Τα μάτια του βούρκωσαν, κοίταζε στο κενό ωσάν να έβλεπε ταινία και άρχισε να μου διηγείται για την άλλη πλευρά του σκληρού ασκητή, του πνευματικού βιαστή. Την πλευρά που δεν προβαλλόταν και δεν τονιζόταν. Αυτήν του πατρικού φίλτρου, της φιλοστοργίας, των σπλάχνων οικτιρμών, της απαθούς τρυφερότητος αισθημάτων και της ενθέου διαχειρίσεως αυτών. Και ήταν χειμαρρώδης ο Γέροντας στον λόγο και χειμαρρώδης πλέον δακρυρροών! Προσωπικά πιστεύω, ότι ο Γέροντάς μου ήταν ο μόνος από τη στενή συνοδεία του Ησυχαστού που κατάλαβε σε βάθος αυτή την πλευρά του, τη μιμήθηκε αβιάστως και την ερμήνευσε απλανώς. «Αυτοί γαρ ακηκόαμεν και οίδαμεν.....» (Ιω. 4, 42).

Ο τιμώμενος Γέροντας Ιωσήφ ο Ησυχαστής, ήταν σκληρός και ανυποχώρητος στον πνευματικό αγώνα. Μέσα στις επιστολές του και για λόγους παιδαγωγικούς αποσπασματικά αυτοβιογραφούμενος, διηγείται τους αγώνες του για την αγνότητα. Αγνότητα στο σώμα, κάτι για το οποίο πληροφορήθηκε από την ίδια την πάναγνο Θεοτόκο πόσο ευαρεστείται, αλλά και αγνότητα σε επίπεδο λογισμών. Δεν δίστασε να φθάσει και στην ακραία χρήση των αυτοξυλοδαρμών για την απαλλαγή του και από τον πιο μικρό ακάθαρτο λογισμό του επιπέδου προσβολής και όχι συγκαταθέσεως!

Αυτή η σκληρή μάχη μέχρι την ποθητή ολοτελή νίκη, την πλήρη δηλαδή υποταγή του σώματος και την καθαρότητα του νοός, κράτησε οκτώ χρόνια!

Σκληρός ακόμη υπήρξε και στο θέμα των ασθενειών του. Έφθανε έως την πλήρη εξάντληση, αλλ᾽ όχι χωρίς πληροφορία για το μέτρο και όχι χωρίς θεία παράκληση.

Σκληρός και στον πόλεμο κατά των δαιμόνων με τους οποίους πολλές φορές συνεπλάκη αισθητά, όταν αυτοί έπαιρναν μορφή. Ακριβής όμως και αυστηρός και ανυποχώρητος ήταν και στην τήρηση του προγράμματος προσευχής κατά τη νύκτα. Το είχε τηρήσει ο ίδιος από την αρχή και γνώριζε εμπειρικά την ωφέλεια. Γι᾽ αυτό και απαιτούσε από τους υποτακτικούς του την απόλυτη ακρίβεια στην τήρησή του.